

*Prof. RNDr. PhMr. Jan Solich, CSc, emeritní profesor FaFUK,
Hradec Králové*

Oponentský posudek na disertační práci (Ph.D.)

Mgr.Jan Babica: Racionalizace v československém lékárenství ve 20.století

Disertační práce zpracovaná autorem pod vedením Doc.Dr.PhMr.V.Ruska,CSc a předložená k obhajobě před komisi sociální farmacie a lékárenství FaFUK, studuje výše uvedenou problematiku. Je originální a prvotní a analyzuje a hodnotí vývoj v lékárenství v daném období a na daném území. Je potřebné zdůraznit, že v dějinách farmacie je méně obvykle hodnotit určitou činnost než vývoj určitého oboru, úseku farmacie či význam osobností pro obor.

Autor na 80 stránkách a 182 citací literatury, většinou z archivu a z publikací (práce jsou přesně citovány a dohlédatelné), řeší období 20.století – od r.1920 do r. 1989 kdy přechází k zákonitému politickému přechodu celého zdravotnictví včetně lékárenství.

V I. období se autor zabývá vznikem snahy věnovat se racionalizaci a normalizaci ve zdravotnictví a to i včetně lékárenství a veterinární medicíny. Díky Masarykové akademie práce – po vzoru průmyslových podniků USA –

vzniká Ranok – komise lékařů, lékárníků a veterinářů a ze začátku nesměle, později i v širším měřítku, která do oborů typických svým akademickým postavením a individualitou se pokouší prvky racionalizace a normalizace zavést. Autor uvádí řadu představitelů medicíny i farmacie (např. Pelnář, Bílek, Vocpálek, Jánský až Marek a další) – uzavírá však první období tím, že úspěchy a výsledky byly nepatrné – vysvětlení snahy oborů po individualizaci. Ani snahy vojenských představitelů nebyly úspěšné a aktivita RANOKu před okupací a válkou končí. II. etapa začíná až po vytvoření sjednocené péče o zdraví tj. vytvoření systému státního zdravotnictví. Autor analyzuje celý vývoj, změny v lékárenství, normování až po zřízení Rozvojového lékárenského střediska – instituce, která má řadu úkolů z oblasti normalizace a racionalizace ve svých povinnostech. Na jednotlivé kroky pak vědecky navazují práce fakult – i když jejich práce je opožděna vytvořením kateder a personálním obsazením.

Činnost – zejména RLS – je dokumentována dostatečně, včetně přísl. právních norem a předpisů – rovněž je vhodná obrázková část. Je škoda, že tak jak I. období končí i II. A to zase z důvodů politických změn v pojetí zdravotní péče. Soukromé lékárenství a individuální přístup majitelů již nemá zájem o vědecké podklady racionalizace (např. dispenzační boxy, dělba práce aj. K práci mám tyto připomínky a dotazy:

1. Jak autor hodnotí vývoj lékárenství po r.1948 – jde zde o znárodnění?
2. Jak by podle prostudované literatury hodnotil přínos kateder farmac.fakult k studované problematice?
3. Proč klesá počet lékáren v období činnosti lékárenské služby?

4. Jak by zhodnotil současný vývoj lékárenství u nás a ve světě – negativa a positiva – úkoly fakult? Co je nutno změnit?

5. Má racionalizace a normalizace význam ve zdravotnictví ČR, EU, světa??

Závěrem velmi rád konstatuji, že i když téma práce bylo ovlivněno změnami v politické situaci a zaměření zdravotnictví, resp. i válkou, splnil Mgr.J.Babica zaměření a cíl práce výborně. Prokázal dobrý analytický a koncepční přístup, práci s literaturou a v archivu a uspořádání výsledků do formy, která znamená přínos ve vědecké práci z oboru sociální a samozřejmě dějin farmacie.

Doporučuji práci obhájit a Mgr.Janu Babicovi udělit Ph.D.

Hradec Králové 30.11.2014

Prof. RNDr. PhMr Jan Šolich, CSc.,Dr.h.c.